

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:128

av Hans Linde m.fl. (V)

Israels ockupation av Palestina

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Inledning	3
4	Fred kräver ett fritt Palestina	5
5	Illegala israeliska bosättningar	5
5.1	Märkning av varor	6
5.2	Svenska pensionsfonder på ockuperade områden?	6
6	Summariska arresteringar, orättvisa rättegångar och anklagelser om tortyr	7
6.1	Straffrihet	7
7	Muren	8
8	Flyktingars rätt att återvända	8
9	Jerusalems status	9
10	Gaza	9
11	Efter Israels anfallskrig mot Gaza	10
12	Ansvar för återuppbyggnaden av Gaza	11
13	Ship to Gaza	12
14	Vikten av palestinsk enighet	13
15	Associationsavtal	14
16	Krigsmateriel	15

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till ambassad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt bör agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av israeliska bosättningsprodukter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att utforma förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som medlem i FN bör driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottsmålsdomstolen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i fortsatta förhandlingar bör driva att frågan om flyktingarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU, ska kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera tydligt och kraftfullt för att de israeler

såväl som de palestinier som gjorde sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfallskrig mot Gazaremsan ska ställas inför rätta och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning gentemot Israels sabotage av humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, inom ramen för EU och FN, bör verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfallskrig mot Gazaremsan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordningen – i samtliga fall – och de som utfört den, ställs inför rätta för brott mot folkrätten, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas Ark genomförs och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ha kontakter med samtliga parter, understödja försöken till inom-palestinsk försoning och inom EU och FN verka för att både Hamas och al-Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem militärattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel och tillkännager detta för regeringen.

3 Inledning

Israels ockupation av Palestina har skapat en av världens mest segdragna konflikter. Redan genom processen som ledde till att staten Israel utropades 1948 skapades grogrunden för dagens konflikt genom att hundratusentals palestinier fördrevs från sina

hem. Sedan Sexdagarskriget 1967 har Israel ockuperat Gazaremsan, Västbanken och östra Jerusalem i strid med folkrätten. Konflikten mellan Israel och Palestina är inte en konflikt mellan jämlika parter. Israel är en av världens största krigsmakter vars militärapparat understöds av USA och landet har ett större ansvar enligt folkrätten i egenskap av ockupationsmakt. Samtidigt är det viktigt att understryka att folkrättens regelverk, bl.a. förbudet mot attacker mot civila, omfattar samtliga parter. Israels ockupation ursäktar inte på något sätt raketbeskjutning mot Israel, attacker på civila israeliska mål eller att palestinska grupper begår brott mot de mänskliga rättigheterna på de palestinska områdena.

Israels övergrepp mot de mänskliga rättigheterna, folkrätten och det palestinska folket inte bara fortsätter, utan blir dessutom allt grövre. Blockaden av Gaza fortskrider och den mur som sedan länge har fördömts av FN fortsätter att byggas. Antalet illegala bosättningar på ockuperad mark fortsätter att växa och fördrivningen av palestinier från östra Jerusalem ökar. Israel fortsätter att arrestera, fängsla, tortera och i vissa fall döda dem som står upp mot ockupationen. Ingen fred tycks vara i sikte, och så länge Israel vägrar att respektera palestiniernas mest grundläggande mänskliga rättigheter kommer det inte att vara möjligt att uppnå fred. Genom sina konsekventa brott mot folkrätten framstår Israel som genuint ointresserat av att upphäva den ockupation av palestinsk mark som pågått i årtionden och som är nyckeln till en varaktig fred i Mellanöstern. Vänsterpartiet anser att Israel måste dra sig tillbaka från ockuperat område, att bosättningarna måste utrymmas och att en fri och demokratisk palestinsk stat bör upprättas inom 1967 års gränser. Vänsterpartiets utgångspunkt är folkrätten och respekten för de mänskliga rättigheterna. Därför har vi uppmärksammat och fördömt Israels grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna både i och utanför riksdagen. Vi har samtidigt inte tvekat att ta avstånd från de brott mot folkrätten och de mänskliga rättigheterna som begåtts av palestinska grupper. Vänsterpartiet ser att Sverige kan spela en avgörande roll både för en framtida freds- och försoningsprocess och för försöken att bygga en palestinsk statsbildning i dag. Vi välkomnar därför att Sverige erkänt Palestina och att Sverige tidigare i år undertecknade femåriga avtal med Palestina som inkluderar utvecklingssamarbete om 1,5 miljarder kronor. Sveriges erkännande och avtal om utvecklingssamarbete har tänt ett hopp hos det palestinska folket, men det har också väckt förväntningar om ett mer aktivt Sverige. I denna motion presenterar Vänsterpartiet en rad förslag på hur Sverige kan svara på dessa förväntningar på vårt land och bli en tydlig kraft för fred och en tvåstatslösning.

4 Fred kräver ett fritt Palestina

En fredlig lösning på konflikten mellan Israel och Palestina känns för närvarande långt borta. Israels ockupation fortsätter, bosättningarna byggs ut och palestinierna förvägras sina mänskliga rättigheter. Detta är inte bara en provokation mot palestinierna utan mot hela det internationella samfundet och folkrätten. Israels uppenbara folkrättsbrott har samtidigt gång på gång passerat utan att det fått konsekvenser. Vänsterpartiet stödjer en tvåstatslösning med östra Jerusalem som huvudstad i en palestinsk stat. Vänsterpartiet välkomnar därför regeringens erkännande av Palestina som stat. Den 30 oktober 2014 blev Sverige den 135:e staten i världen att erkänna Staten Palestina. Erkännandet skickar en tydlig signal till Israel att vårt land inte accepterar ockupationen av Palestina. Det är ett tydligt stöd till folkrätten och försöken att få till stånd fredsförhandlingar. I och med att Sverige erkänt Palestina som stat vore det på sin plats att uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till ambassad.

Regeringen bör uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till ambassad. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I november 2012 röstade FN ja till att ge palestinierna status som observatörsnation. Uppgraderingen betyder bl.a. att palestinierna kan bli medlemmar av olika internationella organ – ett nödvändigt steg för att föra processen framåt. Vänsterpartiet beklagar dock att landet inte fick status som fullvärdig medlem. I september 2015 hissades så den palestinska flaggan utanför FN:s högkvarter i New York, efter en omröstning i FN:s generalförsamling – en omröstning där Sverige gav sitt stöd till palestinierna. Vänsterpartiet ser det som ett viktigt steg mot att Palestina erkänns som fullvärdig medlem.

Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Illegala israeliska bosättningar

Antalet israeliska bosättare på ockuperad palestinsk mark är i dag över en halv miljon. Bosättningarna utgör ett tydligt brott mot fjärde Genèvekonventionen och anses vara ett krigsbrott av ICC (Internationella brottmålsdomstolen). Förutom att den expansiva bosättningspolitik som Israel bedriver är olaglig, slår den effektivt sönder den palestinska infrastrukturen och möjligheten att bygga upp ett fungerande samhällssystem. Palestiniernas rörelsefrihet är kraftigt begränsad och de utsätts regelbundet för ostraffat våld från bosättarna, enligt FN:s samordningsorgan, OCHA. Etableringen av nya bosättningar innebär inte sällan tvångsförflyttning av palestinier. Eftersom Israel hänvisar till sina militära lagar äger inte palestinierna rätt till kompensation för sina skövlade hem. Avvecklingen av bosättningarna är en nyckelfråga

i fredsprocessen. Trots det fortsätter israeliska makthavare att godkänna byggandet av fler bosättningar. I juli 2015 godkände den israeliska regeringen ytterligare flera hundra nya bostäder i bosättningen Beit El på Västbanken och tillkännagav samtidigt att man planerade att bygga omkring 500 bostäder i östra Jerusalem. I samband med tillkännagivandet uppgav t.o.m. USA:s utrikesdepartement att man är ”mycket oroad” över den utökade bebyggelsen. Israel fortsätter således med oförminskad kraft att trotsa Genèvekonventionen och varken EU eller FN verkar förmögna att sätta press på Israel att respektera basala internationella lagar och regler.

Sverige bör kraftfullt agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5.1 Märkning av varor

Bosättarpolitiken är kostsam för Israel. En förutsättning för att man ska kunna fortsätta driva och bygga ut bosättningarna är att Israel har möjlighet att exportera de varor som produceras på bosättningarna. I dag förekommer det att varor från israeliska illegala bosättningar märks med text som om de vore producerade på Västbanken, i Jordandalen eller i Israel. Viner från de ockuperade Golanhöjderna betecknas på Systembolaget som ”övrigt ursprung”. Det är oklart för konsumenten var varan egentligen är producerad. Som konsumenter ska vi ha möjlighet att göra medvetna val. För att det ska vara möjligt krävs att vi har så mycket information som möjligt om de varor vi köper – vad de innehåller, hur de är producerade och var de är producerade. Den bristfälliga märkningen strider dessutom mot EU:s direktiv om otillbörliga affärsmetoder, som förbjuder falsk och missledande information. Storbritannien och Danmark har redan infört tydlig ursprungsmärkning. Tyvärr valde den tidigare borgerliga regeringen att förhålla frågan.

Regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av israeliska bosättarprodukter. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5.2 Svenska pensionsfonder på ockuperade områden?

Flera europeiska pensionsfonder har de senaste åren dragit sig ur och svartlistat bolag som bidrar till illegala bosättningar i Israel. Exempelvis svartlistade norska oljefonden 2014 två bolag med koppling till bosättningar, Africa Israel Investments och Danya Cebus, för att de bidrar till ”allvarliga kränkningar av individuella rättigheter i krig eller konflikt genom byggandet av bosättningar i Östra Jerusalem”. Svenska UD har gjort en översyn av investeringsåtgärder med bäring på av Israel ockuperade områden, där man konstaterar att olika aktörer gör olika bedömningar av investeringar i företag som har

kopplingar till Israels ockupation. Men man har varit ovillig att använda sig av de olika styrmedel som finns för att garantera att t.ex. AP-fonderna inte investerar i illegala bosättningar. UD har samlat de vanligaste frågorna om Sveriges handelsavtal med Israel och Palestina i dokumentet ”Handel mellan Israel och Palestina”. Regeringen ger där vissa rekommendationer om investeringar i bosättningar, men Vänsterpartiet anser att de är för vaga. Det saknas ett regelverk som säkerställer att svenska företag och investerare inte engagerar sig i illegala bosättningar och det saknas tydliga direktiv på området för de svenska AP-fonderna.

Regeringen bör verka för att utforma förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättningar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Summariska arresteringar, orättvisa rättegångar och anklagelser om tortyr

Enligt Amnesty International använder sig Israel flitigt av s.k. administrativa frihetsberövanden, dvs. arresteringar som beordrats av myndigheter utan att rättssystemet först prövat ärendet. Under juni 2015 var 370 palestinier föremål för denna form av frihetsberövande, enligt den israeliska MR-organisationen B’Tselem. Amnesty rapporterar återkommande om att palestinier nekas sin rätt till en rättvis rättegång. Många gånger förhörs de intagna utan att deras advokat får närvara. Palestinier ställs ofta inför militärdomstolar trots att de är civila. De kanske allvarligaste rapporterna vittnar om utbredd tortyr i de israeliska fängelserna. En del av de utsatta är barn. Misshandel, hot om repressalier mot den intagnes familj, förhindrande av sömn och elchocker är enligt Amnestys uppgifter vanligt förekommande. FN:s konvention mot tortyr förbjuder användandet av tortyr och FN:s tortyrkommitté har till uppgift att se till att stater lever upp till det som står i konventionen. Israel har ratificerat konventionen och har därför ett särskilt ansvar.

Sverige bör som medlem i FN driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6.1 Straffrihet

Ett grundläggande problem i konflikten i Mellanöstern är den utbredda straffriheten. Brott mot folkrätt, internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna begås alltför ofta utan att det får några konsekvenser. Israel har vid några tillfällen själva tillsatt utredningar och det har förekommit exempel på hur man med framgång kunnat

lyfta brott mot de mänskliga rättigheterna i israeliska domstolar. Men tyvärr har detta varit undantag från en annars fortsatt utbredd straffrihet.

Internationella brottmålsdomstolen, ICC, är en central aktör i arbetet för att upprätthålla respekten för folkrätten. EU har stöttat domstolen både politiskt och diplomatiskt, samt logistiskt och finansiellt. EU har stöttat universellt medlemskap i ICC och har som praxis att välkomna staters anslutning till ICC. I början av januari ansökte Palestina om medlemskap i ICC och medlemskapet trädde i kraft den 1 april i år, men EU valde att inte välkomna Palestinas beslut att ansluta sig till ICC. Det är uppseendeväckande och beklagligt. Israel har fortfarande valt att inte ansluta sig till ICC. Det behövs ett internationellt tryck på Israel i den här frågan.

Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Muren

En central del i Israels ockupation är byggandet av den omfattande muren på de ockuperade områdena. Många palestinier har som resultat av murbygget förlorat sin åkermark eller isolerats från sina arbeten, släktingar eller marknader. Internationella domstolen i Haag fastslog den 9 juli 2004 att den mur som Israel bygger strider mot folkrätten. Trots det har bygget av muren fortsatt. Det är omöjligt att bygga en framtida självständig palestinsk stat när hela samhället är fragmenterat p.g.a. muren. Ariel Sharon talade under sin tid som premiärminister om en ”kantonlösning” för palestinerna, men de delar av Västbanken som fortfarande är i palestinernas händer påminner mer om de svartas bantustaner i apartheidens Sydafrika.

Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8 Flyktingars rätt att återvända

Krigen 1948 och 1967 resulterade i två flyktingvågor då palestinier i de områden som i dag utgör staten Israel fördrevs, tvångsflyttades eller flydde på ett sätt som inte kan beskrivas som annat än etnisk rensning. Antalet palestinska flyktingar uppgår i dagsläget till ca 5 miljoner människor runtom i världen. Huvuddelen bor i dag i grannländerna där de i många fall saknar de rättigheter och den medborgarskapsstatus som lokalbefolkningen har. Den ohållbara situationen för palestinska flyktingar har synliggjorts under det pågående kriget i Syrien. En stor andel av dem som nu flyr Syrien är palestinska flyktingar som återigen tvingas på flykt. Artikel 11 i FN:s generalförsamlings resolution 194 från 1948 fastställer att ”de flyktingar som önskar

återvända till sina hem och bo i fredlig samvaro med sina grannar borde tillåtas göra det så snart det är praktiskt möjligt, och kompensation borde utbetalas åt dem som väljer att inte återvända samt för förlorad eller förstörd egendom”. Israel har dock inte respekterat resolution 194 och förvägrat de palestinska flyktingarna rätten att återvända. Ingen kompensation har heller utbetalats. Fred i Mellanöstern förutsätter att frågan om de palestinska flyktingarna förs upp på dagordningen och finner en lösning i enlighet med FN:s resolution.

Sverige bör i fortsatta förhandlingar driva att frågan om flyktingarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Jerusalem status

Frågan om vilken status staden Jerusalem ska ha är central. I en framtida självständig palestinsk stat vill palestinerna se östra Jerusalem som huvudstad. Detta stöds av FN, som i flertalet resolutioner fastställt att östra Jerusalem är ett palestinskt territorium och en del av det ockuperade Västbanken, bl.a. i resolution 478. En förutsättning för att ockupationen av östra Jerusalem ska upphöra är att de israeliska bosättningar som finns på området avvecklas och att inga nya byggs. Israel förband sig år 2003 i färdplanen för fred att åta sig detta uppdrag. Detta löfte upprepades också i Annapolis då Israel lovade att uppfylla de målsättningar som fastlades 2003. Men dessa löften har inte följts av praktisk handling. Israel fortsätter att demolera palestinska hem och ge godkännande till bygget av nya bosättningar i östra Jerusalem. Fred kommer inte att vara möjlig utan en lösning på frågan om Jerusalems status och utan att Israels ockupation av östra Jerusalem hävs.

10 Gaza

Gazaremsan motsvarar i storlek den svenska ön Orust men har 1,8 miljoner invånare och räknas till ett av de folktätaste områdena i världen. Den 19 september 2007 definierade den israeliska regeringen Gazaremsan som ”fientligt territorium” och beslutade att Israel har rätt att stänga av el- och bränsletillförseln till Gaza som ett svar på palestinska väpnade gruppers raketattacker mot israeliska städer. Sjö-, luft- och landvägar till området stängdes helt. Beslutet har kritiserats hårt bl.a. av den israeliska människorättsorganisationen B’Tselem och Amnesty International, som båda menar att isoleringen är en kollektiv bestraffning i strid med folkrätten. Isoleringen har i grunden slagit sönder ekonomin i Gaza och skapat en djup humanitär kris. Gaza har ända sedan blockaden infördes av förklarliga skäl kallats för ”världens största fängelse”. Blockaden och kriget har fått förödande konsekvenser: FN:s utvecklingsorgan Unctad skriver i sin

årsrapport för 2014 att de sociala, hälsomässiga och säkerhetsrelaterade följderna av den höga folktätheten och trångboddheten är bland de faktorer som kan göra det omöjligt att leva i Gaza till 2020. De socioekonomiska förhållandena bedöms vara på den lägsta nivån sedan 1967, då Israel erövrade området från Egypten under sexdagarskriget. Enligt statistik från Världsbanken är 44 procent av Gazas befolkning arbetslös och omkring 80 procent i behov av humanitärt bistånd. Enligt Amnesty medför den israeliska blockaden dessutom att den humanitära hjälp som erbjuds får betydligt svårare att nå de mest behövande. Israels blockad av Gaza är inte bara en oacceptabel kollektiv bestraffning, den är också kontraproduktiv – inget tyder på att den försvagat Hamas. Sverige måste stå upp för folkrätten och kräva att Israels kollektiva bestraffning av Gazas befolkning hävs.

Sverige ska, som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU, kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

11 Efter Israels anfallskrig mot Gaza

Sommaren 2014 inledde Israel sitt tredje anfallskrig mot Gaza på sex år. Över 2 000 palestinier dödades, bland dem fler än 500 barn. FN tillsatte samma sommar två utredningar i syfte att klargöra om det under anfallskriget mot Gaza 2014 har begåtts krigsförbrytelser och i så fall vilka som gjort sig skyldiga och i vilken omfattning. Folkrätten reglerar bl.a. hur parter får och inte får agera vid väpnade konflikter och under ockupation. Folkrätten ställer tydliga krav på Israel såväl som på de palestinska parterna, bl.a. att skilja på militära och civila mål. Raketbeskjutningen in i Israel måste därför betraktas som ett folkrättsbrott, men ursäktar samtidigt på inget sätt Israels svar, som var både oproportionellt och drabbade civila palestinier hårt. Samtidigt bär Israel, i egenskap av ockupationsmakt, huvudansvaret för civilbefolkningens säkerhet på Gazaremsan. Det står i dag klart att omfattande och grova brott mot folkrätten begåtts under samtliga tre israeliska anfallskrig mot Gaza. Trots detta har försvinnande få fall prövats i domstol. Att folkrättsbrotten dokumenteras och att de skyldiga, inom den israeliska militärmakten såväl som inom den palestinska myndigheten och Hamas, ställs inför rätta är väsentligt för försoning och fred. Befolkningen på båda sidor väntar otåligt på rättvisa, men än så länge har de inblandade parterna varit helt oförmögna att själva genomföra oberoende utredningar och ställa de ansvariga till svars. Det är oroande att ingen av parterna i konflikten visar någon vilja att följa internationell humanitär rätt eller erkänna att man brutit mot den. Om en kultur av straffrihet vid folkrättsbrott ska tillåtas etablera sig, är risken överhängande att de förbrytelser som begåtts mot civilbefolkningen kommer att återupprepas. Det enda sättet att bryta denna spiral av

straffrihet och orättvisa är att nu använda sig av de verktyg som det internationella rättssystemet erbjuder.

Sverige bör, både som enskilt land och som medlem i FN, agera tydligt och kraftfullt för att de israeler såväl som de palestinier som gjorde sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfallskrig mot Gazaremsan ska ställas inför rätta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

12 Ansvar för återuppbyggnaden av Gaza

Förutom allt mänskligt lidande i form av död och skador har Israels militära angrepp mot Gazaremsan lett till fysiska skador på infrastruktur och byggnader för åtskilliga miljarder kronor. Det kommer att ta decennier innan Gaza återhämtar sig.

Ansvarsfrågan handlar alltså inte bara om krigsförbrytelser enligt folkrätten, utan även om ekonomi och om återuppbyggnaden av Gaza. Det är hög tid att Israel ekonomiskt ställs till svars för den förstörelse som man gång på gång åsamkar Palestina.

Israel har betalat 10,5 miljoner dollar till FN som kompensation för de FN-byggnader som förstördes under anfallskriget vintern 2008–2009. FN har sagt sig vara tillfreds med den storleken på kompensationen. Den israeliska regeringen har dock fortfarande inte, år 2015, tagit på sig något ansvar för all den förstörelse och skada som den orsakat den palestinska civilbefolkningen. Den undersökningskommission som tillsattes av FN efter senaste kriget i Gaza, har nekats tillträde till Israel och Gaza och dess arbete har kraftigt försvårats av bristande politiskt stöd.

I september 2014 nåddes ett tillfälligt avtal mellan Israel och den palestinska myndigheten gällande det storskaliga återuppbyggnadsarbetet. Ett år senare har endast 5,5 procent av det byggnadsmaterial som behövs för reparation och återuppbyggnad av bostäder och annan förstörd infrastruktur nått Gaza, enligt den israeliska människorättsorganisationen Gisha. Givarländer har inte heller uppfyllt sina löften om de motsvarande 46 miljarder kronor som utlovades i oktober 2014. De politiska spänningarna mellan den palestinska myndigheten och Hamas samt Israels fortsatta restriktioner mot införsel av byggnadsmaterial har förhindrat återuppbyggnadsinsatser.

Genom åren har omvärlden gått in med miljardbelopp för att förbättra levnadssituationen för Gazaremsans invånare. Det gäller även Sverige, som genom åren avsatt hundratals miljoner för att försöka göra livssituationen för Gazaborna något mindre omänsklig. Gång på gång har många av dessa insatser förstörts genom Israels krigföring och gång på gång tvingas världssamfundet att gå in för att finansiera återuppbyggnaden av de reningsverk, bostäder, sjukhus etc. som Israel bombat. Detta är inte en rimlig ordning. Ansvarsfrågan för återuppbyggnaden av Gaza får inte glömmas bort.

Human Rights Watch och åtskilliga andra aktörer har lyft behoven av att Israel ska hållas ansvariga för de biståndsprojekt man förstört och att Israel ska krävas på skadestånd. Sverige har hittills valt att inte kräva skadestånd för förstörda svenska biståndsprojekt. Sverige menar att eftersom man formellt lämnat över ägandet av de byggnader etc. som man byggt till palestinerna, har inte Sverige några juridiska möjligheter att kräva skadestånd av Israel. Vänsterpartiet anser dock att Sverige skulle kunna göra mer, t.ex. dokumentera förstört bistånd.

I framtiden är det viktigt att Sverige hittar nya former för vårt utvecklingsamarbete på Gazaremsan. Det kan finnas en poäng att Sverige behåller ett visst ägande över byggnader och infrastruktur för att i framtiden kunna ha en tydlig juridisk grund för att kräva skadestånd i händelse av att Israel igen skulle beskjuta svenska biståndsprojekt. När det gäller de områden på Västbanken som ligger under full israelisk kontroll (Area C) förs samtal inom EU om en gemensam hållning till både planering och genomförande av bistånd samt en gemensam hållning om Israel förstör humanitära insatser.

Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning gentemot Israels sabotage av humanitära insatser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det går inte att frångå att den centrala frågan är att Israel måste börja hållas ansvarigt för sin blockad av Gazaremsan och sina upprepade anfall mot Gaza. Dagens ordning där världssamfundet ska finansiera återuppbyggnaden av det som Israel bombat sönder är inte hållbar.

Sverige bör inom ramen för EU och FN verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfallskrig mot Gazaremsan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

13 Ship to Gaza

I maj 2010 seglade ett antal civila lastfartyg mot Gazaremsan, konvojen Ship to Gaza. I lasten fanns förnödenheter som cement och mediciner. Syftet var, förutom att bistå Gazaborna med nödvändiga råvaror och utrustning, att synliggöra det orimliga och olagliga med den israeliska blockaden av Gaza. Tyvärr kom inte flottan fram till sin destination. Med hjälp av stridsfartyg och helikoptrar bordade den israeliska armén flera av skeppen på internationellt vatten. Det mest blodiga anfallet skedde mot det turkiskregistrerade skeppet Mavi Marmara där den israeliska arméns brutalitet ledde till att nio passagerare miste livet samt att ett dussintal skadades. Under försommaren 2011 försökte man genomföra en andra seglats med Ship to Gaza. Denna gång kunde båtarna inte ens lämna hamnen. Några av skeppen utsattes för sabotage och de övriga

förvägrades rätten att lämna den grekiska hamnen där de låg förtöjda. 2012 seglade man ännu en gång men blev bordade av israelisk militär på internationellt vatten. Sommaren 2015 gjordes ett fjärde försök att nå Gazaremsan. Även denna gång avbröts försöket av israelisk militär. Fartyget Marianne af Göteborg bordades på internationellt vatten och delar av besättningen fördes bort för förhör. Våren 2014 togs ett annat initiativ inne på Gazaremsan. I Gazas hamn byggdes ett fartyg med syftet att bryta Israels blockad mot Gaza genom att segla ut från Gaza och föra ut exportvaror. Men innan Gazas Ark kunde segla, utsattes fartyget för ett sprängattentat inne i Gazas hamn. Israels agerande mot samtliga av Ship to Gazas försök att nå Gazaremsan med förnödenheter är oförsvarbart. Genom bordningen av fartygen i Ship to Gazas konvojer har Israel brutit mot flera av folkrättens bestämmelser.

Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordningen – i samtliga fall – samt de som utfört dem, ställs inför rätta för brott mot folkrätten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas Ark genomförs. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

14 Vikten av palestinsk enighet

Palestinsk enighet och försoning mellan Hamas och al-Fatah är nödvändig för att få till stånd fredsförhandlingar med Israel och i slutändan uppnå en tvåstatslösning. EU:s linje att inte föra samtal med alla palestinska parter har visat sig kontraproduktiv. Hamas är tveklöst en organisation som begått både grova folkrättsbrott genom beskjutningen av Israel och attacker mot civila israeliska mål. Organisationen begår samtidigt omfattande och grova övergrepp mot de mänskliga rättigheterna på Gazaremsan. Utrymmet för fri media, självständiga fackföreningar, oberoende föreningar och politiska partier som inte understödjer Hamas är obefintligt på Gazaremsan. Kvinnoaktivister, människorättsförsvarare och oppositionella kan inte verka under Hamas styre. Det är förkastligt att Hamas vägrar erkänna staten Israels rätt att existera och sprider antisemitism. Men Hamas är en central aktör och dess politiska gren vann de facto de senaste palestinska parlamentsvalen. Det är mycket svårt att se att en framtida freds- och försoningsprocess skulle kunna vara framgångsrik om inte Hamas på något sätt inkluderas. 2014 slöts ett avtal mellan Hamas och Fatah om att tillsammans tillsätta en teknokratregering och utlysa val inom ett halvår. Avtalet fullföljdes aldrig och sommaren 2015 uppstod en regeringskris och president Mahmud Abbas hotade att upplösa regeringen. Orsakerna bakom var bl.a. att samlingsregeringen inte lyckats leverera vad den lovat, däribland att hålla val. Dessutom fanns missnöje från al-Fatah

över att Hamas inte släppt in partiet i styret av Gazaremsan. Hamas å sin sida avfärdade en ensidig upplösning av den palestinska regeringen. Vänsterpartiet beklagar djupt denna schism och anser att Sverige fortsatt bör verka för dialog och försoning mellan de olika palestinska parterna.

Sverige bör med anledning av den senaste tidens utveckling ha kontakter med samtliga parter, understödja försöken till inom-palestinsk försoning och inom EU och FN verka för att både Hamas och al-Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15 Associationsavtal

Israels ockupation av Palestina hade inte varit möjlig utan EU:s förmånliga handelsavtal med Israel eller utan USA:s militära bistånd till landet. Att Europeiska unionen år efter år ”betonar vikten av att gränserna till Gaza öppnas” och riktar kritik mot delar av Israels politik förändrar tyvärr inte situationen för palestinierna. Israel har kunnat ignorera EU:s kritik utan att det fått några konsekvenser. En förutsättning för att Sveriges och EU:s uttalanden ska göra skillnad är att man också är beredd att sätta tyngd bakom sitt budskap.

Samarbetet mellan EU och Israel är omfattande och ger EU en möjlighet att sätta press mot Israel att respektera folkrätten. Associeringsavtalet mellan EU och Israel är t.ex. villkorat med respekt för de mänskliga rättigheterna. EU:s associationsavtal med Israel innefattar förmånliga handelsavtal som ger det israeliska näringslivet stora ekonomiska fördelar. På så vis bidrar EU till att stärka den ekonomiska basen för ockupationspolitiken.

Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

16 Krigsmateriel

Sverige och det internationella samfundet kan inte låta ännu ett år av ockupation gå till ända. Att strypa vapentillförseln är ett effektivt verktyg för att sätta press på alla parter. I dag förekommer ingen vapenexport från EU till de palestinska parterna, men flera EU-medlemmar exporterar vapen till Israel. All vapenexport från EU-länderna till Israel måste upphöra.

Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige kan självt agera och avbryta vårt omfattande militära samarbete med Israel. Det innebär bl.a. att vi omedelbart kallar hem den militärattaché som är stationerad vid den svenska ambassaden i Tel Aviv. Det omfattande besöksutbyte som pågått mellan det svenska försvaret och den israeliska armén ska avbrytas och det svenska försvarets import av krigsmateriel från Israel ska upphöra. Vi har dessutom låtit Israel testa förlösa flygplan i Sverige – plan som sedan använts av Israel i kriget i Gaza.

Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem militärattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hans Linde (V)

Stig Henriksson (V)

Jens Holm (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Birger Lahti (V)

Håkan Svenneling (V)

Emma Wallrup (V)